

Tankar från prästmaken som inte finns

Min fru är präst, och därmed är jag den moderna tidens prästfru. Prästmaken. Jag har funderat över vad det innebär. Hon får stå framför en död människa och inför de anhöriga uttala den djupa frasen "Av jord är du kommen. Jord ska du åter bli." Men hur unikt är det för mig, som prästens make? Erfarenheten av prästyrket må vara högtidlig och speciell för min fru, men vad innebär det för mig?

Prästens vedermödor är inte att förakta, och den mentala ryggsäcken man tar med hem är ibland tung, men skiljer den sig från andra yrkens? Man kan komma från jobbet känslomässigt urlakad. Men det delar man med många andra yrken, socionomer, sjukskö-

gården är såld eller riven. Och jag är lika självklart som hon en yrkesarbetande medborgare. Kanske hade det varit annorlunda om vi levde i en småstad, där tiden går lite långsammare och prästen åtminstone är källa till skvaller. Men den bilden kanske också är en myt sedd från

har gått och verkat på jorden. Har prästens roll som patriark över familjen eroderats till förmån för något annat? Kan man säga att en epok är över, att vi till och med närmar oss en punkt där prästens roll faktiskt liknar tiden före reformationen? Är dagens präster mer lika femtonhundralets katolska munkar och nunnor än artonhundralets familjepatriarker?

Den katolska munken och nunnan hade en inför Gud lovad avhållsamhet mot – men också frihet från samhällets familje- och släktliv. Skyldigheten var mot Gud. Artonhundralets protestantiska prästfamiljer hade däremot skyldighet mot både familjen och mot Gud (hoppas Gud visade barmhärtighet inför detta dubbla ok).

Och dagens präster då? Samtidigt som de arbetar i kyrkan kan deras familjer mycket väl leva lika sekulärt som medelssvensson. Den moderna prästen kan leva vad som för artonhundralets präst måste ses som ett dubbelliv. På arbetstid präst, på fritiden vanlig fotbollsmamma. På sätt och vis är det en frihet. Dagtid munk eller nunna, helt fri från familjeliv och med blicken på det kyrkliga arbetet. Och på fritiden en fri individ. Med en familj som kan leva som den vill, med fria individer som inte har någon skyldighet mot vare sig Gud eller kyrka. Det måste vara en lättnad. Men kanske gör det också arbetet mer ensamt.

”Har prästens roll som patriark över familjen eroderats till förmån för något annat?”

terskor, lärare, psykologer. Skrivandets svårigheter (predikningarna, vigselorden, griftetalen) delas ju med de otal yrken där man måste formulera sig i ordentligt. Så visst kan jag hjälpa henne, erbjuda en trygg famn eller vara bollplank för en svår text, men det är inte unikt för mig som prästmake. Så jag kan nog inte påstå att min situation skiljer ut sig, i dagens samhälle. Tyvärr, får man väl lov att säga. (Det skulle väl vara att hon ofta arbetar på julafton!)

För hade det inte varit härligt om prästyrket var ett kall som liksom sköljde in över familj och släkt, med åtföljande heligt ljus och strålgång, och sen gav mening åt de mest vardagliga sysslor. *Ta hand om barnen! Gör i ordning kyrkkaffet! Rå om hem och gästningar. Prästgården! Prästgården! Prästgården!* – Men... nej. Våra barn tas om hand av den kommunala förskolan, vaktmästarna och kyrkans ideella står för kyrkkaffet. Präst-

storstaden. Som storstadsbor värde-rar knappt någon min frus prästgöring utifrån mitt beteende, utanför vänkretsen. Och tur är väl det.

Så, nog med denna introspektion över ett liv som är som andras. Eller? Är det inte just detta som är det viktiga. Att ”prästfru”-rollen inte längre finns, i alla fall inte på samma upphöjda sätt. Den moderna välfärdsstaten har rationaliserat bort prästfrun. För att inte tala om *prästmaken*. En titel som inte fanns förrän den var passé. Den är inte ens godkänd i skrift utan resolut markerad med ordbehandlarens röda understreck.

Men hur påverkar detta, åt andra hållet, själva prästyrket? I år är det 491 år sedan Katharina von Bora blev Martin Luthers fru och alltså den första prästfrun. Det har sedan dess gått kanske sexton generationer av mänskligt liv. Sexton generationer protestantiska präster, deras fruar och barn, och nu även deras män,

HENNING TROLLBÄCK
Illustratör och prästmake